

Høring

Forslag om spesialistgodkjenning for sykepleiere innen psykisk helse, rus og avhengighet

Høringsinnspill fra

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Dato: 16. oktober 2026

Vår ref.: 30/2026

Høringsinnspill fra NAPHA til forslag om spesialistgodkjenning for sykepleiere innen psykisk helse, rus og avhengighet

NAPHA støtter innføringen av en offentlig spesialistgodkjenning for sykepleiere innen psykisk helse, rus og avhengighet. NAPHA støtter også departementets forslag om at spesialistgodkjenning skal bygge på et gjennomført videreutdannings- eller masterløp før oppstart av spesialiseringsperioden. Dette etablerer en tydelig sammenheng mellom utdanning, praksis og spesialistkompetanse. Ordningen kan bidra til å styrke kvalitet, kompetanseutvikling og rekruttering i tjenestene, samtidig som den synliggjør verdien av kompetanseutvikling og legger til rette for videre oppbygging av spesialisert kompetanse innen psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet.

NAPHA mener samtidig at spesialistgodkjenningsordningen bør utformes slik at den ivaretar den etablerte tverrfaglige kompetansestrukturen innen psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet. Sykepleiere med relevante tverrfaglige videreutdanninger og masterutdanninger bør derfor kunne kvalifisere for spesialiseringsløpet på lik linje med kandidater fra sykepleiefaglige utdanningsløp.

Utviklingen av kompetanse på feltet har siden den første opptrappingsplanen for psykisk helse, St.prp. nr. 63 (1997–98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999–2006, vært preget av en målsetting om styrket tverrfaglighet og samarbeid på tvers av profesjoner. Opptrappingsplanen bidro til etableringen av tverrfaglige videreutdanninger i psykisk helsearbeid, som senere har dannet grunnlag for dagens masterutdanninger innen psykisk helse-, rus- og avhengighetsarbeid ved universiteter og høyskoler.

Utviklingen av psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet har de siste tiårene også vært preget av økt vekt på recovery, brukerinnflytelse, deltakelse og mestring. Denne utviklingen har forsterket behovet for tverrfaglig kompetanse og samarbeid mellom ulike profesjoner. Etter NAPHAs vurdering bør spesialistgodkjenningsordningen understøtte denne utviklingen ved å anerkjenne de tverrfaglige utdanningsløpene som har vært sentrale for kompetanseoppbyggingen i feltet.

De tverrfaglige utdanningene har vært viktige for utviklingen av kompetansen i tjenestene og har utdannet en betydelig andel av dagens fagpersoner innen psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet. Tverrfaglighet er samtidig en grunnleggende forutsetning for hvordan tjenestene organiseres og hvordan hjelpen utformes og ytes til brukere og pasienter.

Når departementet ber om høringsinstansenes vurdering av de personellmessige konsekvensene av ordningen, støtter NAPHA vurderingen av at en offentlig spesialistgodkjenning samlet sett kan bidra til styrket fagutvikling, økt attraktivitet og bedre muligheter for kompetansebygging i tjenestene.

For psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet vurderer NAPHA imidlertid at disse gevinstene best realiseres dersom ordningen bygger videre på de etablerte utdannings- og kompetansestrukturene i feltet. Dersom tverrfaglige videreutdanninger og masterutdanninger faller utenfor ordningen, vil det kunne oppstå utilsiktede forskjeller mellom utdanningsløp som i dag bidrar til å dekke de samme kompetansebehovene i tjenestene.

NAPHA vurderer at de personellmessige gevinstene ved ordningen vil være størst dersom sykepleiere med relevante tverrfaglige videreutdanninger og masterutdanninger kan kvalifisere for spesialiseringsløpet på lik linje med kandidater fra sykepleiefaglige utdanningsløp. Dette vil etter vår vurdering best understøtte rekruttering, kompetanseutvikling og videreføring av den tverrfaglige kompetansen som er utviklet gjennom flere tiår innen psykisk helse-, rus- og avhengighetsfeltet.